Devozzjoni lejn il-Madonna ta' Fatima fil-gżejjer Maltin

Reuben Mifsud B.Ed

Xbihat fil-knejjes

Bħala parti mid-delizzju tiegħi li nġemma' kulma għandu x'jaqsam mal-Madonna ta' Fatima iddeċidejt li jkolli ritratti ta' kull xbiha tal-Madonna ta' Fatima li hawn f'Malta. Dis-sena reġgħu talbuni biex nikteb f'dal-ktieb tal-festa dwar id-devozzjoni lejn il-Madonna ta' Fatima. Nižżi ħajr lil min qiegħed jieħu ħsieb il-ktieb tal-festa. Iddeċidejt li dis-sena nillimita ruħi fuq ix-xbihat tal-Madonna ta' Fatima li nsibu fil-knejjes tal-gżejjer Maltin. Is-sena d-dieħla mbagħad għandi l-ħsieb nikteb dwar ix-xbihat tal-Madonna ta' Fatima li nsibu fil-postijiet kollha li mhumiex knejjes.

Ngħidha mill-bidu. Dan mhuwiex artiklu riċerkat mill-kotba u l-intervisti. M'intomx se ssibu lista ta' referenzi fl-aħħar ta' dan l-artiklu. Ir-riċerka tiegħi għamiltha biss billi osservajt u ġbidt ritratt ta' kull xbiha tal-Madonna ta' Fatima li ltqajt magħha fil-gżejjer Maltin.

Statwi tal-Madonna ta' Fatima fil-knejjes Maltin

Lokalità	Knisja
Attard	Knisja Parrokkjali Marija Assunta
Birgu	Knisja Parrokkjali San Lawrenz
Birżebbuġa	Knisja Parrokkjali San Pietru
Floriana	Knisja Parrokkjali San Publiju
Gudja	Knisja Parrokkjali Marija Assunta
Għaxaq	Knisja Parrokkjali Marija Assunta
Gwardamanġa	Santwarju Parrokkjali Madonna ta' Fatima
	Knisja Madonna ta' Loreto (Ursoloni)
Kirkop	Knisja Parrokkjali San Leonardu
Mġarr	Knisja Parrokkjali Marija Assunta
Mosta	Knisja Parrokkjali Marija Assunta
Msida	Knisja Parrokkjali San Ġużepp
Nadur	Knisja Parrokkjali San Pietru u San Pawl
Naxxar	Knisja Parrokkjali Marija Bambina
Rabat (Malta)	Knisja ta' Santa Marija (ta' Ġieżu)
	Knisja ta' San Martin (Baħrija)
San Ġiljan	Knisja Parrokkjali Madonna tal-Karmnu (Balluta)
Tas-Sliema	Knisja Parrokkjali Stella Maris
	Knisja Parrokkjali Madonna tas-Sacro Cuor
	Knisja Parrokkjali San Girgor
Valletta	Knisja Parrokkjali San Duminku
Rabat (Għawdex)	Katidral Marija Assunta
	Knisja Parrokkjali San Ġorġ
	Knisja ta' San Franġisk

Xagħra	Bażilika Marija Bambina
	Kappella ta' Ħamet
Xlendi	Kappella Madonna tal-Karmnu
Żurrieq	Knisja Parrokkjali Santa Katerina

Fejn jinstabu fil-knisja

Ħafna mill-istatwi għandhom niċċa apposta għalihom u wieħed jista' jgawdihom tul is-sena kollha. Uħud minnhom issibhom hekk kif tidħol fil-knisja għaliex qegħdin wara wieħed mill-bibien bħal per eżempju l-Birgu, il-Floriana, il-Gudja, ir-Rabat Malta (Ta' Ġieżu) u r-Rabat, Għawdex (San Franġisk). Hemm minnhom li qegħdin f'niċċa f'waħda mill-kappelluni tal-knisja bħal per eżempju fil-knisja tas-Sacro Cuor f'tas-Sliema u tal-Madonna ta' Loreto fil-lokalità tagħna. Dawn għandhom post prominenti ħafna. Oħrajn qegħdin f'post prominenti ieħor bħal fin-niċċa fit-tarf tan-navi f'San Girgor tas-Sliema jew fil-korsija bħal fil-knisja ta' Stella Maris f'Tas-Sliema u dik ta' San Franġisk tar-Rabat Għawdex. F'Ħal Għaxaq, l-istatwa tal-Madonna ta' Fatima wkoll qiegħda f'nofs il-korsija imma ġo niċċa li mhijiex imdaħħla fil-ħajt u b'hekk tidher mad-dawra kollha. Statwi oħra li qegħdin f'post prominenti ħafna huma dawk ta' Ħal Kirkop u tar-Rabat, Għawdex (liema Knisja qed jirreferi għaliha?) li qegħdin fuq l-artal ta' wieħed miż-żewġ kappelluni. Bosta imma qegħdin ġo niċeċ żgħar taħt in-navi bħal per eżempju l-Imsida u n-Naxxar.

Hemm imbagħad xi ftit knejjes li joħorġu l-istatwa biss matul ix-xahar ta' Mejju jew Ottubru bħalma jiġri f'Għawdex fil-Katidral u x-Xagħra. Matul is-sena, dawn l-istatwi ma jkunux f'post fejn jistgħu jitgawdew fil-knisja. L-istatwa li tinsab fil-knisja tal-Mosta qiegħda ġo niċċa fis-sagristija matul is-sena imma tinħareġ matul ix-xahar t'Ottubru fir-Rotunda. Dan ma jfissirx li dawk li matul is-sena jkunu fin-niċċa ma jinħarġux ukoll. Per eżempju tridu taraw Fra Mark kemm jarmaha sabiħa fuq l-artal maġġur fil-knisja ta' San Duminku tal-Belt fit-13 ta' Mejju (li jaħbat ukoll għeluq sninu)!

Stil, materjal u daqs

Bosta mill-istatwi huma tal-ġibs għad li nsibu wħud li huma tal-injam. Bħala daqs, ħafna drabi rari ssib statwi li huma ta' daqs tal-figura umana bħalma hija l-vara tal-festa tagħna. Il-maġġoranza huma daqs l-istatwa pellegrina li nużaw fil-parroċċa tagħna għall-pellegrinaġġi. Hemm xi ftit imma li huma ta' daqs ikbar fosthom dawk li nsibu fin-Naxxar, fil-Baħrija, f'Ħal Għaxaq u fir-Rabat Għawdex (San Franġisk). Il-Madonna hija dejjem bajda imma dik li nsibu fil-Gudja għandha ċ-ċintorin kulur blu minflok kulur id-deheb.

Ħafna mill-istatwi tal-Madonna ta' Fatima ma jkollhomx it-tfal. Hemm grupp ta' statwi li jixbhu l-istatwa tal-Madonna ta' Fatima pellegrina li nużaw fil-pellegrinaġġi tagħna. Bħalha nsibu dawk tal-knejjes ta' San Duminku fil-Belt Valletta, ta' Ġieżu r-Rabat, tal-Floriana, tal-Imsida, tal-Birgu u dik fil-knisja tal-Ursolini fil-parroċċa tagħna stess.

Hemm imbagħad oħrajn li huma bħall-istatwa tal-pellegrina imma idejn il-Madonna mhux qegħdin ma' xulxin fin-nofs bil-Madonna tħares 'il quddiem. Il-pali tal-idejn jingħaqdu xi ftit lejn il-ġenb u ras il-Madonna hija mdawra minn mal-bqija tal-ġisem. Qed nirreferi għall-istatwi li nsibu f'Ħal Għaxaq u l-Imġarr.

Ma nsibu l-ebda statwa tal-Madonna ta' Fatima fil-gżejjer Maltin li għandha idejha miftuħin bħal dik fit-titular tas-Santwarju Parrokkjali tagħna ħlief dik li hemm fir-Rotunda tal-Mosta. Din bħat-titular tagħna wkoll għandha l-qalb bil-kuruna tax-xewk. Fl-istatwi l-oħra kollha, l-Madonna għandha idejha ma' xulxin bħall-vara tal-festa tagħna.

Tas-Sliema lokalità speċjali

Jekk hemm raħal f'Malta li nistgħu ngħidu li huwa r-raħal tal-Madonna ta' Fatima mhuwiex

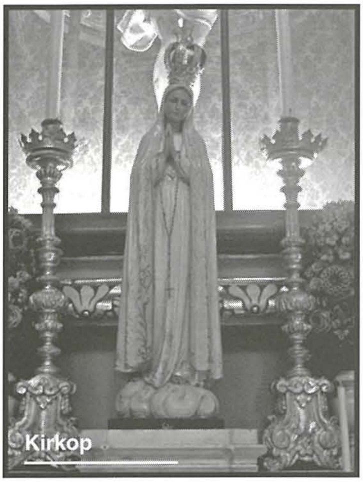

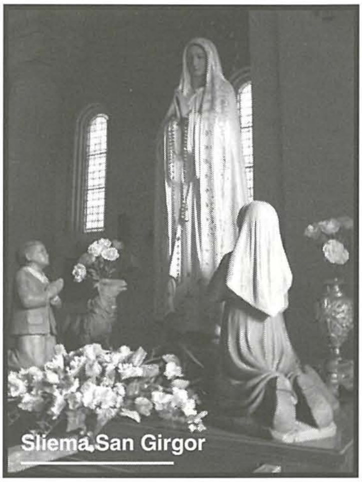

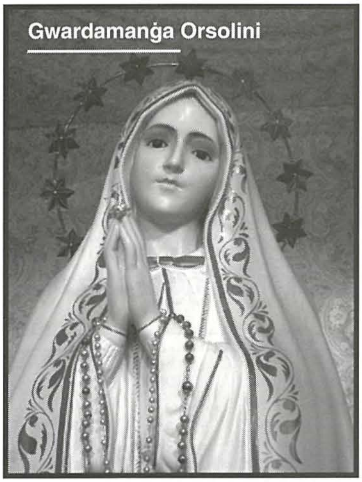

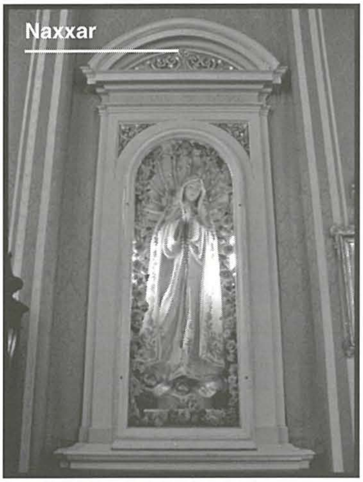

Gwardamanġa imma tas-Sliema. Tas-Sliema hija l-lokalità li għandha l-aktar numru ta' parroċċi fi ħdanha - erbgħa. L-erba' knejjes parrokkjali ta' Tas-Sliema kważi kollha għandhom statwa tal-Madonna ta' Fatima. L-unika knisja parrokkjali f'Tas-Sliema li m'għandhiex statwa tal-Madonna ta' Fatima hija dik ta' Ġesù Nazzarenu. L-oħrajn mhux talli għandhom statwa tal-Madonna ta' Fatima imma għandhom, fil-fehma tiegħi, fost l-isbaħ statwi.

Biss biss, fil-knejjes parrokkjali ta' Tas-Sliema insibu l-uniċi tliet statwi li fihom, minbarra lill-Madonna, insibu t-tlitt itfal. Dawn l-istatwi jinstabu fil-parroċċi ta' Stella Maris, Sacro Cuor u San Girgor. Statwa oħra nsibuha f' San Ġiljan u tinstab fil-knisja parrokkjali tal-Balluta. Din tixbaħ dawk li hemm f'Ħal Kirkop, fiż-Żurrieq u fir-Rabat, Għawdex (San Ġorġ).

L-ewwel statwa tal-purċissjoni tagħna

B'hekk nistgħu ngħidu li minbarra l-vara tal-purċissjoni tagħna, xogħol ta' Ġlormu Dingli u t-tfal xogħol ta' Michael Camilleri Cauchi, hemm tlieta oħra biss li għandhom it-tfal u dawn ilkoll qegħdin Tas-Sliema. Biex inkunu preċiżi, fil-parroċċa ta' Ħ'Attard hemm statwa tal-ġibs li hija bit-tlitt itfal. Din tinstab fis-sala prinċipali taċ-ċentru parrokkjali ġo niċċa mdawla. Fl-għamla tagħha tixbaħ dik ta' Stella Maris Tas-Sliema imma hija bil-wisq iżgħar. It-tnejn li huma jixbhu statwa li tinsab fl-uffiċċju parrokkjali tagħna.

L-ewwel statwa li ntużat fil-purċissjoni tal-festa tagħna bejn l-1968 u 1971 illum tinstab fil-knisja tal-Baħrija. Oriġinarjament din ukoll kellha t-tfal fl-ewwel sena li ntużat.

Xbihat tal-Madonna ta' Fatima fil-knejjes Għawdxin

Insibu statwi tal-Madonna ta' Fatima fiż-żewġ knejjes parrokkjali tar-Rabat Għawdex kif ukoll fil-Bażilki tan-Nadur u x-Xagħra. Minbarra l-knisja parrokkjali, fix-Xagħra nsibu wkoll l-istatwa djoċesana tal-Madonna ta' Fatima fil-kappella filjali ta' Ħamet. Insibu wkoll statwa (minn dawn li nsibu b'mod komuni tar-resin) fil-kappella tax-Xlendi.

Xbihat tal-Madonna ta' Fatima mhumiex biss l-istatwi, imma wkoll il-pitturi. Bħala pittura, fl-Għarb insibu l-pittura ta' fuq il-bieb prinċipali li dehret fil-qoxra tal-ktieb tal-festa tagħna tas-sena li għaddiet. Nistedinkom sabiex taslu wasla u taraw dawn ix-xbihat tal-Madonna ta' Fatima fil-knejjes parrokkjali mxerrdin mal-gżejjer tagħna. Nawguralkom li meta tkunu weqfin quddiemhom, tħossu dak il-ferħ li bħal speċi qegħdin fil-parroċċa maħbuba tagħna ta' Gwardamanġa u ġo fikom titkebbes dik il-kburija li tgħidu "dawn ukoll għandhom ta' Fatima". Jekk għandek xi informazzjoni oħra jew ritratti, niżżik ħajr jekk taqsamhom miegħi *rcmifsud@maltanet.net.*

Il Macellaio

The Butcher Shop

Mimosa Street,G'Mangia • Tel: 2124 7773 – 7970 6648

Triq Adelide Cini, Pembroke • Tel: 2137 6888 • Mob: 9924 7773

Id-Dentist Bernard Bezzina u n-Nutar Katya Bezzina

jawguraw il-festa t-tajba
lir-residenti kollha
tal-Pietà u Gwardamanġa

Dr Bernard Bezzina
Mob. 99462592

Dr Katya Bezzina
Tel. 21243608
Mob. 99467816